

श्री रुद्रं नमकम्

श्री रुद्र प्रश्नः

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

चतुर्थं वैश्वदेवं काण्डम् पञ्चमः प्रपाठकः

ॐ नमो भगवते रुद्राय ॥

नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नमः । नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते
नमः । या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः । शिवा शरव्या या तव
तया नो रुद्र मृडय । या ते रुद्र शिवा तनूरघोराऽपापकाशिनी । तया
नस्तनुवा शन्तमया गिरिशंताभिचाकशीहि । यामिषुं गिरिशंत हस्ते
बिभर्ष्यस्तवे । शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिगंसीः पुरुषं जगत् । शिवेन
वचसा त्वा गिरिशाच्छावदामसि । यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मग्ं सुमना
असत् । अध्यक्षवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् । अहीग्ंश्च
सर्वा जम्भयन्त्सर्वाश्च यातुधान्यः । असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः
सुमङ्गलः । ये चेमाग्ं रुद्रा अभितो दिक्षु श्रिताः सहस्रशोऽवैषाग्ं हेड
ईमहे । असौ योऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः । उत्तैनं गोपा अदृशन्-
नदृशन्-नुदहार्यः । उत्तैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः । नमो अस्तु
नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे । अथो ये अस्य सत्वानोऽहं
तेभ्योऽकरन्नमः । प्रमुंच धन्वनस्-त्वमुभयोरार्त्नि योज्या । याश्च ते हस्त
इषवः परा ता भगवो वप । अवतत्य धनुस्त्वग्ं सहस्राक्ष शतेषुधे ।
निशीर्य शल्यानां मुखा शिवो नः सुमना भव । विज्यं धनुः कपर्दिनो

विश'ल्यो बाण'वाग्^म् उत | अने'शन्-नस्येष'व आभुर'स्य निषङ्ग'थिः' | या ते'
हेतिर्-मी'डुष्टम् हस्ते' बभूव' ते धनुः' | तथाऽस्मान्, विश्वतस्-त्वम'यक्ष्मया
परि'भुज | नम'स्ते अस्त्वायुधायाना'तताय धृष्णवे" | उभाभ्या'मुत ते नमो'
बाहुभ्यां तव धन्व'ने | परि' ते धन्व'नो हेतिरस्मान्-वृ'णक्तु विश्वतः' | अथो य
इ'षुधिस्तवारे अस्मन्निधे'हि तं || 1 ||

शम्भ'वे नमः' | नम'स्ते अस्तु भगवन्-विश्वेश्वराय' महादेवाय' त्र्यम्बकाय'
त्रिपुरान्तकाय' त्रिकाग्निकालाय' कालाग्निरुद्राय' नीलकण्ठाय' मृत्युंजयाय'
सर्वेश्व'राय' सदाशिवाय' श्रीमन्-महादेवाय नमः' ||

नमो हिर'ण्य बाहवे सेनान्ये' दिशां च पत'ये नमो नमो' वृक्षेभ्यो हरि'केशेभ्यः
पशूनां पत'ये नमो नमः' सस्पिञ्ज'राय त्विषी'मते पथीनां पत'ये नमो नमो'
बभ्रुशाय' विव्याधिनेऽन्ना'नां पत'ये नमो नमो हरि'केशायोपवीतिने' पुष्टानां
पत'ये नमो नमो' भवस्य' हेत्यै जग'तां पत'ये नमो नमो' रुद्राया'तताविने
क्षेत्रा'णां पत'ये नमो नमः' सूतायाहं'त्याय वना'नां पत'ये नमो नमो रोहि'ताय
स्थपत'ये वृक्षाणां पत'ये नमो नमो' मन्त्रिणे' वाणिजाय कक्षा'णां पत'ये नमो
नमो' भुवन्तये' वारिवस्कृता-यौष'धीनां पत'ये नमो नम' उच्चैर्-
घो'षायाक्रन्दय'ते पत्नीनां पत'ये नमो नमः' कृत्स्नवीताय धाव'ते सत्त्व'नां
पत'ये नमः' || 2 ||

नमः सह'मानाय निव्याधिन' आव्याधिनी'नां पत'ये नमो नमः' ककुभाय'
निषङ्गिणे' स्तेनानां पत'ये नमो नमो' निषङ्गिण' इषुधिमते' तस्क'राणां पत'ये
नमो नमो वञ्च'ते परिवञ्च'ते स्तायूनां पत'ये नमो नमो' निचेरवे'
परिचरायार'ण्यानां पत'ये नमो नमः' सूकाविभ्यो जिघागं'सद्भ्यो मुष्णातां

पत'ये नमो नमो'ऽसिमद्भ्यो नक्तञ्चर'द्भ्यः प्रकृत्तानां पत'ये नमो नम'
उष्णीषिने' गिरिचराय' कुलुञ्चानां पत'ये नमो नम इषु'मद्भ्यो धन्वाविभ्य'श्च वो
नमो नम' आतन्-वानेभ्यः' प्रतिदधा'नेभ्यश्च वो नमो नम' आयच्छ'द्भ्यो
विसृजद्-भ्य'श्च वो नमो नमोऽस्स'द्भ्यो विद्य'द्-भ्यश्च वो नमो नम आसी'नेभ्यः
शया'नेभ्यश्च वो नमो नमः' स्वपद्भ्यो जाग्र'द्-भ्यश्च वो नमो नमस्तिष्ठ'द्भ्यो
धाव'द्-भ्यश्च वो नमो नमः' सभाभ्यः' सभाप'तिभ्यश्च वो नमो नमो
अश्वेभ्योऽश्व'पतिभ्यश्च वो नमः' ॥ 3 ॥

नम' आव्याधिनी''भ्यो विविध्य'न्तीभ्यश्च वो नमो नम उग'णाभ्यस्तृगं-हतीभ्यश्च'
वो नमो नमो' गृत्सेभ्यो' गृत्सप'तिभ्यश्च वो नमो नमो व्राते''भ्यो व्रात'पतिभ्यश्च
वो नमो नमो' गणेभ्यो' गणप'तिभ्यश्च वो नमो नमो विरु'पेभ्यो विश्वरु'पेभ्यश्च
वो नमो नमो' महद्भ्यः', क्षुल्लकेभ्य'श्च वो नमो नमो' रथिभ्योऽरथेभ्य'श्च वो
नमो नमो रथे''भ्यो रथ'पतिभ्यश्च वो नमो नमः' सेना''भ्यः सेनानिभ्य'श्च वो नमो
नमः', क्षत्तृभ्यः' सङ्ग्रहीतृभ्य'श्च वो नमो नमस्तक्ष'भ्यो रथकारेभ्य'श्च वो नमो'
नमः कुला'लेभ्यः कमरि''भ्यश्च वो नमो नमः' पुञ्जिष्टे''भ्यो निषादेभ्य'श्च वो नमो
नमः' इषुकृद्भ्यो' धन्वकृद्-भ्य'श्च वो नमो नमो' मृगयुभ्यः' श्वनिभ्य'श्च वो नमो
नमः श्वभ्यः श्वप'तिभ्यश्च वो नमः' ॥ 4 ॥

नमो' भवाय' च रुद्राय' च नमः' शर्वाय' च पशुपत'ये च नमो नील'ग्रीवाय च
शितिकण्ठाय' च नमः' कपर्दिने' च व्यु'प्तकेशाय च नमः' सहस्राक्षाय' च
शतध'न्वने च नमो' गिरिशाय' च शिपिविष्टाय' च नमो' मीढुष्ट'माय चेषु'मते
च नमो'' ह्रस्वाय' च वामनाय' च नमो' बृहते च वर्षी'यसे च नमो' वृद्धाय' च
संवृध्व'ने च नमो अग्नि'याय च प्रथमाय' च नम' आशवे' चाजिराय' च नमः

शीघ्रि'याय च शीभ्या'य च नम' ऊर्म्या'य चावस्वन्या'य च नमः' स्रोतस्या'य
च द्वीप्या'य च ॥ 5 ॥

नमो' ज्येष्ठाय' च कनिष्ठाय' च नमः' पूर्वजाय' चापरजाय' च नमो' मध्यमाय'
चापगल्भाय' च नमो' जघन्या'य च बुध्नि'याय च नमः' सोभ्या'य च
प्रतिसूर्या'य च नमो याम्या'य च क्षेम्या'य च नम' उर्वर्या'य च खल्या'य च
नमः' श्लोक्या'य चाऽवसान्या'य च नमो वन्या'य च कक्ष्या'य च नमः' श्रवाय'
च प्रतिश्रवाय' च नम' आशुषे'णाय चाशुर'थाय च नमः' शूरा'य चावभिन्दते
च नमो' वर्मिणे' च वरुधिने' च नमो' बिल्मिने' च कवचिने' च नमः' श्रुताय' च
श्रुतसे'नाय च ॥ 6 ॥

नमो' दुन्दुभ्या'य चाहन्या'य च नमो' धृष्णवे' च प्रमृशाय' च नमो' दूताय' च
प्रहि'ताय च नमो' निषङ्गिणे' चेषुधिमतते' च नम'स्-तीक्ष्णेष'वे चायुधिने' च
नमः' स्वायुधाय' च सुधन्व'ने च नमः' स्रुत्या'य च पथ्या'य च नमः' काट्या'य
च नीप्या'य च नमः' सूद्या'य च सरस्या'य च नमो' नाद्याय' च वैशन्ताय' च
नमः' कूप्या'य चावट्या'य च नमो वर्ष्या'य चावर्ष्याय' च नमो' मेघ्या'य च
विद्युत्या'य च नम ईध्रिया'य चातप्या'य च नमो वात्या'य च रेष्मि'याय च
नमो' वास्तव्या'य च वास्तुपाय' च ॥ 7 ॥

नमः' सोमा'य च रुद्राय' च नम'स्ताम्राय' चारुणाय' च नमः' शङ्गाय' च
पशुपत'ये च नम' उग्राय' च भीमाय' च नमो' अग्रेवधाय' च दूरेवधाय' च
नमो' हन्त्रे च हनी'यसे च नमो' वृक्षेभ्यो हरि'केशेभ्यो नम'स्ताराय नम'श्शम्भवे'
च मयोभवे' च नमः' शंकराय' च मयस्कराय' च नमः' शिवाय' च शिवत'राय
च नमस्तीर्थ्या'य च कूल्या'य च नमः' पार्या'य चावार्या'य च नमः' प्रतर'णाय

चोत्तर'णाय च नम' आतार्या'य चालाद्या'य च नमः शष्प्या'य च फेन्या'य च
नमः' सिकृत्या'य च प्रवाह्या'य च ॥ 8 ॥

नम' इरिण्या'य च प्रपथ्या'य च नमः' किगंशिलाय' च क्षय'णाय च नमः'
कपर्दिने' च पुलस्तये' च नमो गोष्ठ्या'य च गृह्या'य च नमस्-तल्प्या'य च
गेह्या'य च नमः' काट्या'य च गह्वरेष्ठाय' च नमो' हृदय्या'य च निवेष्या'य च
नमः' पाग्^म् सव्या'य च रजस्या'य च नमः शुष्क्या'य च हरित्या'य च नमो
लोप्या'य चोल्प्या'य च नम' ऊर्म्या'य च सूर्म्या'य च नमः' पुण्याय च
पर्णशद्या'य च नमो'ऽपगुरमा'णाय चाभिघ्नते च नम' आख्विदते च
प्रख्विदते च नमो' वः किरिकेभ्यो' देवानागं हृद'येभ्यो नमो' विक्षीणकेभ्यो
नमो' विचिन्वत्-केभ्यो नम' आनिर् हतेभ्यो नम' आमीवत्-केभ्यः' ॥ 9 ॥

द्रापे अन्ध'सस्पते दरि'द्रन्-नील'लोहित | एषां पुरु'षाणामेषां प'शूनां मा
भेर्माऽरो मो ए'षां विंभनाम'मत् | या ते' रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाह'भेषजी |
शिवा रुद्रस्य' भेषजी तया' नो मृड जीवसे" ॥ इमाग्^म् रुद्राय' तवसे'
कपर्दिने" क्षयद्वी'राय प्रभ'रामहे मतिं | यथा' नः शमस'द् द्विपदे चतु'ष्पदे
विश्वं' पुष्टं ग्रामे' अस्मिन्नना'तुरं | मृडा नो' रुद्रोत नो मय'स्कृधि क्षयद्वी'राय
नम'सा विधेम ते | यच्छं च योश्च मनु'रायजे पिता तद'श्याम तव' रुद्र प्रणी'तौ
| मा नो' महान्त'मुत मा नो' अर्भकं मा न उक्ष'न्तमुत मा न' उक्षितं | मा
नो'ऽवधीः पितरं मोत मातरं' प्रिया मा न'स्तनुवो' रुद्र रीरिषः | मा नस्तोके
तन'ये मा न आयु'षि मा नो गोषु मा नो अश्वे'षु रीरिषः | वीरान्मा नो' रुद्र
भामितोऽव'धीर्-हविष्म'न्तो नम'सा विधेम ते | आरात्ते' गोघ्न उत पू'रुषध्ने
क्षयद्वी'राय सुम्-नमस्मे ते' अस्तु | रक्षा' चनो अधि' च देव ब्रूह्यथा' च नः

शर्म' यच्छ द्विबर्हा"ः । स्तुहि श्रुतं ग'र्तसदं युवा'नं मृगन्न भीममु'पहन्तुमुग्रम् ।
मृडा ज'रित्रे रु'द्र स्तवा'नो अन्यन्ते' अस्मन्निव'पन्तु सेना"ः । परि'णो रुद्रस्य'
हेतिर्-वृ'णक्तु परि' त्वेषस्य' दुर्मति र'घायोः । अव' स्थिरा मघव'द्-भ्यस्-
तनुष्व मीढ्-व'स्तोकाय तन'याय मृडय । मीढु'ष्टम् शिव'मत शिवो नः' सुमना'
भव । परमे वृक्ष आयु'धनिधाय कृत्तिं वसा'न आच'र पिना'कं बिभ्रदाग'हि ।
विकि'रिद्र विलो'हित नम'स्ते अस्तु भगवः । यास्ते'सहस्रगं' हेतयो न्यमस्मन्-
निव'पन्तु ताः । सहस्रा'णि सहस्रधा बा'हुवोस्तव' हेतयः' । तासामीशा'नो
भगवः पराचीना मुखा' कृधि ॥ 10 ॥

सहस्रा'णि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्या"म् । तेषागं' सहस्रयोजनेऽवधन्वा'नि
तन्मसि । अस्मिन्-म'हत्-य'र्णवे"ऽन्तरि'क्षे भवा अधि' । नील'ग्रीवाः
शितिकण्ठा"ः शर्वा अधः, क्ष'माचराः । नील'ग्रीवाः शितिकण्ठा दिवगं'
रुद्रा उप'श्रिताः । ये वृक्षेषु' सस्पिञ्ज'रा नील'ग्रीवा विलो'हिताः । ये भूतानाम्-
अधि'पतयो विशिखासः' कपर्दिनः । ये अन्ने'षु विविध्य'न्ति पात्रे'षु पिब'तो
जनान्' । ये पथां प'थिरक्ष'य ऐलबृदा' यव्युधः' । ये तीर्थानि' प्रचर'न्ति
सृकाव'न्तो निषङ्गिणः' । य एताव'न्तश्च भूयागं'सश्च दिशो' रुद्रा वि'तस्थिरे ।
तेषागं' सहस्रयोजनेऽवधन्वा'नि तन्मसि । नमो' रुद्धेभ्यो ये पृ'थिव्यां
ये"ऽन्तरि'क्षे ये दिवि येषामन्नं वातो' वर्-षमिष'वस्-तेभ्यो दश प्राचीर्दश'
दक्षिणा दश' प्रतीचीर्-दशो-दी'चीर्-दशोर्ध्वास-तेभ्यो नमस्ते नो' मृडयन्तु ते
यं द्विष्मो यश्च' नो द्वेष्टि तं वो जम्भे' दधामि ॥ 11 ॥

त्र्यं'बकं यजामहे सुगन्धिं पु'ष्टिवर्ध'नं । उर्वारुकमि'व बन्ध'नान्-मृत्यो'र्-मुक्षीय
माऽमृता"त् । यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओष'धीषु यो रुद्रो विश्वा भुव'ना
विवेश तस्मै' रुद्राय नमो' अस्तु । तमु'ष्टुहि यः स्विषुः सुधन्वा यो विश्व'स्य

क्षय'ति भेषजस्य' | यक्ष्वा'महे सौ'मनसाय' रुद्रं नमो'भिर्-देवमसुरं दुवस्य |
अयं मे हस्तो भग'वानयं मे भग'वत्तरः | अयं मे" विश्वभे"षजोऽयग्^म्
शिवाभि'मर्शनः | ये ते' सहस्र'मयुतं पाशा मृत्यो मर्त्याय हन्त'वे | तान्
यज्ञस्य' मायया सर्वानव' यजामहे | मृत्यवे स्वाहा' मृत्यवे स्वाहा" | प्राणानां
ग्रन्थिरसि रुद्रो मा' विशान्तकः | तेनान्नेना"प्यायस्व ||
ॐ नमो भगवते रुद्राय विष्णवे मृत्यु'र्मेपाहि ||

सदाशिवो |

ॐ शांतिः शांतिः शान्तिः'

Web Url: <https://www.vignanam.org/veda/sri-rudram-namakam-devanagari.html>